

ผลของการสอนโดยให้เหตุผลแบบค่านึงถึงบุคคลอื่นที่มีต่อพฤติกรรม
เอื้อเฟื้อในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

นางสาวประภาพร แซ่เตี้ยว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974 - 637 - 940 - 2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECT OF OTHER-ORIENTED INDUCTION ON ALTRUISTIC
BEHAVIOR IN PRATOM SUKSA TWO PUPILS

Miss Prapaporn Saetiew

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Developmental Psychology

Program of Developmental Psychology

Graduate School

Chulalongkorn University

1998

ISBN 974-637-940-2

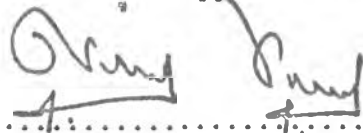
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการสอนโดยให้เหตุผลแบบคำนิ่งถึงบุคคลอันต่อพฤติกรรม
เอื้อเฟื้อ ในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

โดย นางสาว ประภาพร แซ่เตียว

ภาควิชา จิตวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ประไพพรรณ ภูมิวิสาร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ศีราวงศ์ ทับสายทอง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ประไพพรรณ ภูมิวิสาร)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต)

ประเภท **ข้อเดียว** : ผลของการสอนโดยให้เหตุผลแบบคำนึงถึงบุคคลอื่น ที่มีต่อพฤติกรรม
เอื้อเฟื้อในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (EFFECT OF OTHER - ORIENTED
INDUCTION ON ALTRUISTIC BEHAVIOR IN PRATOM SUKSA TWO PUPILS)

อ. ที่ปรึกษา : รศ.ประไพพรรณ ภูมิวิสาร , 104 หน้า.

ISBN 974-637-940-2

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยให้เหตุผลแบบคำนึงถึงบุคคลอื่น และได้รับการสอนโดยให้เหตุผลแบบผล
กรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไผ่เงินโชตนาราม กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน กลุ่มตัวอย่างถูกคัดเลือกมาจากนักเรียนที่บริจาคเงินรางวัลแก่เด็กที่ขาด
แคลน ในระดับต่ำ ในช่วงก่อนการทดลอง ซึ่งจัดเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมเอื้อเฟื้อต่ำ แล้วแบ่งเด็กเป็น
2 กลุ่ม จากนั้นทำการสอนโดยกลุ่มหนึ่งได้รับการสอนโดยให้เหตุผลแบบคำนึงถึงบุคคลอื่น อีกกลุ่ม
หนึ่งได้รับการสอนโดยให้เหตุผลแบบผลกรรม ภายหลังจากที่เด็กนักเรียนได้รับการสอนแล้วจะได้รับการ
ทดสอบพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยให้เหตุผลแบบคำนึงถึงบุคคลอื่น มีพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ
หลังการทดลองทันทีไม่แตกต่างจากก่อนการทดลอง แต่มีพฤติกรรมเอื้อเฟื้อหลังการทดลอง 2 สัปดาห์
มากกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
2. ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยให้เหตุผลแบบผลกรรม มีพฤติกรรมเอื้อเฟื้อหลังการ
ทดลองทันทีมากกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แต่มีพฤติกรรมเอื้อเฟื้อหลังการทดลอง
2 สัปดาห์ ไม่แตกต่างจากก่อนการทดลอง
3. ระหว่างนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยให้เหตุผลแบบคำนึงถึงบุคคลอื่น และนักเรียน
กลุ่มที่ได้รับการสอนโดยให้เหตุผลแบบผลกรรม มีคะแนนพฤติกรรมเอื้อเฟื้อหลังการทดลองทันที ไม่
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ระหว่างนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยให้เหตุผลแบบคำนึงถึงบุคคลอื่น และกลุ่มที่ได้
รับการสอนโดยให้เหตุผลแบบผลกรรม มีคะแนนพฤติกรรมเอื้อเฟื้อภายหลังการทดลอง 2 สัปดาห์
ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ภาควิชา .....จิตวิทยา.....
สาขาวิชา .....จิตวิทยาพัฒนาการ.....
ปีการศึกษา .....2541.....

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

KEYWORD: ๔๓๒๘๙

MAJOR DEVELOPMENTAL PSYCHOLOGY

OTHER-ORIENTED INDUCTION / ALTRUISTIC BEHAVIOR

PRAPAPORN SAETIEW : EFFECT OF OTHER - ORIENTED INDUCTION ON

ALTRUISTIC BEHAVIOR IN PRATOM SUKSA TWO PUPILS. THESIS ADVISOR :

ASSO. PROF. PRAPAIPAN POOMVUTISAN, 104 PP. ISBN 974-637-940-2

The purpose of this research was to compare the altruistic behavior of Pratom Suksa two pupils who were taught by other-oriented induction and by consequence effect. The subjects were 60 pupils of Watphaingienchotanaram school, Bangkok Metropolis. These subjects were selected from pupils who donated small amount of money to disadvantaged children during the pre - experimental period. They were called "low altruistic pupils". Then, the pupils were divided into two groups and started teaching the other-oriented induction method in one group and the consequence effect method in the other group.

The results of this finding were as follows :

1. In the group of pupils who were taught by other - oriented induction method there was no significant difference of altruistic behavior between the pre - experimental and the immediate post - experimental period. However, after 2 weeks post - experimental period their altruistic behavior increased significantly ($p < .01$) compared to the pre-experimental period.

2. Although in the group of pupils who were taught by consequence effect method, they showed more altruistic behavior in the immediate post - experimental period ($p < .01$) than in the pre-experimental period, after 2 weeks post-experimental period there was no difference of altruistic behavior between the pre-experimental and the 2 weeks post-experimental period.

3. Between the group of pupils who were taught by other-oriented induction method and who were taught by consequence effect method, there was no significant difference of altruistic behavior after the immediate post-experimental period.

4. Between the group of pupils who were taught by other-oriented induction method and who were taught by consequence effect method, there was no significant difference of altruistic behavior after the 2 weeks post-experimental period.

ภาควิชา.....จิตวิทยา.....

สาขาวิชา.....จิตวิทยาพัฒนาการ.....

ปีการศึกษา.....2541.....

ลายมือชื่อนิสิต.....นางสาว รัชชานันท์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ประไพพรรณ ภูมิวิบูลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ในการวิจัยด้วยความเมตตา ตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ประจำหลักสูตรจิตวิทยาพัฒนาการ ที่แสดงความห่วงใยและให้คำแนะนำผู้วิจัยตลอดมา ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์ รองศาสตราจารย์ศิริรางค์ ทับสายทอง ที่ได้กรุณาพิจารณาเนื้อเรื่องที่ใช้ประกอบการสอน ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาด้านการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการจกสนิ โรจนพันธ์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการวิรัตน์ เชื้อวชาญ คณาจารย์และนักเรียนโรงเรียนวัดไผ่เงินโชตนาราม ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ คณาจารย์และนักเรียน โรงเรียนเบญจวรรณ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ให้ทดลองเล่นเกมเพื่อดูความเหมาะสม ขอขอบพระคุณ มุลนิธิ สร้างสรรค์เด็ก ที่ได้อนุเคราะห์ให้ใช้กล้องบริจาศของมูลนิธิ เพื่อตัดแปลงจำลองเป็นเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบคุณ คุณปิยะนุสรณ์ ศิริสุข คุณไกรลิ่ง ชุ่มกระจ่าง ที่ได้ช่วยเก็บข้อมูล ให้ความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

ขอขอบคุณ พี่และเพื่อนพยาบาล แผนกศัลยกรรมอุบัติเหตุชาย-หญิงและแผนกจิตเวช โรงพยาบาล รามาธิบดี คุณสุนีย์ แซ่ตั้ง นายแพทย์เทอดทูน ว่องไว คุณนิมอรงค์ ว่องไว ตลอดจน พี่ เพื่อน น้อง คณะจิตวิทยาทุกท่านที่ให้คำแนะนำ ความห่วงใย และ ให้กำลังใจ

ขอขอบคุณ บัณฑิตวิทยาลัย ที่ให้ทุนสนับสนุน การวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณสมิคร นิตวิภาต ที่ได้กรุณาช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาเรื่องคอมพิวเตอร์ ขอขอบคุณ พนักงาน บริษัท เอเซียกรุ๊ปและการบัญชีทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยพิมพ์วิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ คุณนิตี คุณสุชิน คุณชิน คุณระวิน คุณชุตินร ผู้เป็นพี่ชาย พี่สาว พี่สะใภ้ และสมาชิกครอบครัวสกุลอรอมรัตน์ หรือสกุลเดิมแซ่เตี๊ยะทุกท่าน ที่ได้ให้ความเอื้อเฟื้อ สนับสนุนผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ซึ่งผู้วิจัยเรียก ป๊า ม๊า มาตลอดชีวิต ผู้ที่ให้ความรัก ความห่วงใย ตลอดจนเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา จนสำเร็จการศึกษา

ประกาศ ณ กรุงเทพฯ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ

บทที่

1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	3
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	28
สมมติฐานในการวิจัย	29
คำจำกัดความในการวิจัย	29
ขอบเขตของการวิจัย	29
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	30
2. วิธีดำเนินการวิจัยและวิธีรวบรวมข้อมูล	31
กลุ่มตัวอย่าง	31
การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง	31
การออกแบบการวิจัย	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	32
ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	33
การวิเคราะห์ข้อมูล	36
3. ผลการวิจัย.....	37
4. อภิปรายผลการวิจัย.....	55

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	62
รายการอ้างอิง.....	66
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.	70
ภาคผนวก ข.	102
ภาคผนวก ค.	103
ประวัติผู้เขียน	104

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่	
1. จำนวนเด็กที่ทำการบริจาคเงินช่วยเหลือเด็กยากจน และไม่บริจาคเงินช่วยเหลือเด็กยากจน จำแนกวิธีการสอนและช่วงเวลา	39
2. จำนวนคะแนนพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยให้เหตุผลแบบคำนึงถึงบุคคลอื่น และกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยให้เหตุผลแบบผลกรรม จำแนกตามช่วงเวลา	40
3. ค่ามัธยิม เลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ จำแนกตามวิธีการสอนและช่วงเวลาของการทดลอง	42
4. ผลการวิเคราะห์การทดสอบค่าที ระหว่างคะแนนพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยให้เหตุผลแบบคำนึงถึงบุคคลอื่น และกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยให้เหตุผลแบบผลกรรม ในระยะเวลาก่อนการทดลอง	44
5. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเดียวแบบวัดซ้ำของคะแนนพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยให้เหตุผลแบบคำนึงถึงบุคคลอื่น จำแนกตามช่วงเวลาของการทดลอง	45
6. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภายหลังการวิเคราะห์ความแปรปรวนเดียวแบบวัดซ้ำ ของคะแนนพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยให้เหตุผลแบบคำนึงถึงบุคคลอื่น จำแนกตามช่วงเวลาของการทดลอง ด้วยวิธีของของเซฟเฟ	46
7. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเดียวแบบวัดซ้ำของคะแนนพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยให้เหตุผลแบบผลกรรม จำแนกตามช่วงเวลาของการทดลอง	48
8. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภายหลังการวิเคราะห์ความแปรปรวนเดียวแบบวัดซ้ำ ของคะแนนพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยให้เหตุผลแบบผลกรรม จำแนกตามช่วงเวลาของการทดลอง ด้วยวิธีของเซฟเฟ	49

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่	
9. ผลการวิเคราะห์การทดสอบค่าที่ ระหว่างคะแนนพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของกลุ่ม ที่ได้รับการสอนโดยให้เหตุผลแบบคำนึงถึงบุคคลอื่น และกลุ่มที่ได้รับการสอน โดยให้เหตุผลแบบผลกรรม ในช่วงภายหลังการทดลองทันที	51
10. ผลการวิเคราะห์การทดสอบค่าที่ ระหว่างคะแนนพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของกลุ่ม ที่ได้รับการสอนโดยให้เหตุผลแบบคำนึงถึงบุคคลอื่น และกลุ่มที่ได้รับการสอน โดยให้เหตุผลแบบผลกรรม ในช่วงภายหลังการทดลอง 2 สัปดาห์	52

สารบัญแนกภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่

1. คำมีซิมเลขคณิตของคะแนนพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ ของกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยให้
เหตุผลแบบค่านึงถึงบุคคลอื่นและกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยให้เหตุผลแบบผลกรรม
จำแนกตามช่วงเวลาของการทดลอง 53